

Zitting 1980–1981

16 447

Gezondheidswet voor dieren

C

NADER RAPPORT

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 7 oktober 1980

1. Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw Kabinet van 19 april 1980, nr. 52, machtigde Uwe Majesteit de Raad van State zijn advies betreffende de ontwerp-Gezondheidswet voor dieren rechtstreeks aan de eerste ondergetekende te doen toekomen. Dit advies gedateerd 30 juni 1980, nr. 800625/19 mogen wij U hierbij aanbieden.

2. De Raad merkt op dat het onderhavige wetsontwerp ertoe strekt nieuwe regelen te geven met betrekking tot het weren en bestrijden van dierziekten, tot het welzijn van dieren en de uitvoer van dieren en dierlijke producten. Voorts, dat het wetsontwerp de Veewet en enige andere wetten met uitzondering van de artikelen 66 en 68 tot en met 73 van de Veewet, welke bepalingen vooralsnog van kracht blijven, vervangt. Het wetsontwerp bestrijkt, aldus de Raad, derhalve een omvangrijk terrein van overheidszorg. Het is de Raad bekend dat vele organisaties, instellingen en bedrijfslichamen in het leven zijn geroepen, die op het vorenbedoelde beleidsterrein werkzaam zijn en in elk geval met bepaalde aspecten daarvan bemoeienis hebben. Daarbij wijst de Raad erop, dat de memorie van toelichting een toenemende belangstelling signaleert van andere dan van landbouwzijde voor met name het welzijn van de dieren (op bladzijde 2 van de memorie

van toelichting wordt verwezen naar de rapporten van de studiec commissie intensieve veehouderij, ingesteld door de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren). Het raadplegen van de belangrijkste van deze organisaties, instellingen en bedrijfslichamen aangaande het onderhavige wetsontwerp is naar de mening van het college aangewezen. Zulks geldt te meer, nu blijkens artikel 83 van het ontwerp het oordeel van die organisaties over regelen van algemene aard ter uitvoering van de wet op prijs wordt gesteld. Uit de memorie van toelichting blijkt evenwel niet, in hoeverre organisaties als evenbedoeld in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijze aangaande het ontwerp kenbaar te maken. Naar het oordeel van de Raad dient in de memorie van toelichting aangegeven te worden of, en zo ja, in hoeverre, een zodanige raadpleging heeft plaatsgevonden. Daarbij ware, voor zover dit van voldoende gewicht is, de zienswijze van de betrokken organisaties in de toelichting te vermelden en voor zover aangewezen een reactie daarop van de betrokken bewindslieden te geven.

In de jaren 1974–1977 heeft uitvoerig overleg met het – betrokken bedrijfsleven, de Koninklijke Maatschappij voor Diergeneeskunde en de Faculteit der Diergeneeskunde zowel binnen als buiten de Raad voor Veterinaire Aangelegenheden plaats gehad

over in eerste instantie een wijziging van de Veewet en toen bleek dat het de voorkeur verdiende de Veewet te vervangen door een nieuwe wet, over het ontwerp-Gezondheidswet voor dieren. Tevens is de Vereniging tot Bescherming van Dieren en zijn verschillende actiegroepen die zich inzetten voor het welzijn van dieren er van op de hoogte gebracht, dat in evenvermeld ontwerp een basis is neergelegd op grond waarvan ten behoeve van het welzijn van dieren regelen kunnen worden gesteld.

Aan het verzoek van deze vereniging en actiegroepen om bij de voorbereiding van deze regelen betrokken te worden zal, op grond van artikel 83 van de wet gevolg worden gegeven.

Overeenkomstig de wens van de Raad zal in de memorie van toelichting nader worden ingegaan op de plaatsgevonden raadpleging van betrokkenen.

3. De Raad wijst er vervolgens op, dat artikel 44, eerste lid bepaalt dat de kosten welke verbonden zijn aan de uitvoering van hoofdstuk IV van het ontwerp betreffende de schadeloosstellingsregelen gedeeltelijk ten laste komen van belanghebbenden. Het tweede lid van deze bepaling schrijft voor dat de hoogte van de bijdrage bij algemene maatregel van bestuur dient te worden vastgesteld. De Raad merkt op, dat ter verkrijging van deze bijdra-

ge Uw Minister van Landbouw en Visserij ingevolge artikel 45, eerste lid aan bepaalde categorieën van personen de verplichting kan opleggen tot het betalen van een geldsom ten behoeve van 's Rijks kas.

Door de Raad wordt de vraag opgeworpen in hoeverre de in de artikelen 44 en volgende bedoelde heffing als een belasting is aan te merken. Alsdan valt deze, naar het oordeel van de Raad, onder de werkingsfeer van artikel 188, eerste lid van de Grondwet. In zijn advies van 24 januari 1979, nr. 4, betreffende een wetsontwerp met memorie van toelichting, houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet van bepalingen inzake de belastingen (Tweede Kamer der Staten-Generaal, zitting 1978-1979, 15 575, nr. 4, bladzijde 9) heeft het college als zijn mening uitgesproken, dat in de praktijk een zekere mate van delegatieverlening aangaande belastingen noodzakelijk is. Deze delegatie dient zich, naar het oordeel van de Raad, echter te beperken tot minder essentiële onderdelen en mag nimmer betrekking hebben op de elementen van het belastbaar feit en evenmin op de normen die strekken tot het vaststellen van de kring van belastingplichtigen.

Het wetsontwerp bepaalt, aldus de Raad, in artikel 44, tweede lid, uitsluitend dat de hoogte van de bijdragen bij algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld, welke, naar uit het eerste lid van deze bepaling afgeleid kan worden, niet alle kosten verbonden aan de uitvoering van hoofdstuk IV van het wetsontwerp kan omvatten. Mitsdien is naar de mening van de Raad onbepaald welk gedeelte door middel van heffing op belanghebbenden verhaald zal kunnen worden. Voorts is naar de mening van de Raad onduidelijk op welke wijze evenbedoelde kosten berekend zullen worden. De Raad stelt, dat Uw Minister van Landbouw en Visserij binnen de door artikel 45, eerste lid aangegeven grenzen in feite bepaalt, wie heffingsplichtigen zullen zijn.

Uit het vorenstaande vloeit naar de mening van de Raad voort, dat, mocht de voorgestelde regeling blijven binnen de door artikel 188, eerste lid Grondwet getrokken grenzen, er toch in vergaande mate regeling van de hierbedoelde heffing gedelegeerd wordt aan een algemene maatregel van bestuur en een ministeriële regeling. Zulks valt, naar de mening van de Raad, als onwenselijk te beschouwen. Wegens de noodzaak tot terughou-

dendheid bij het delegeren van wetgevende bevoegdheid in belastingaangelegenheden dienen naar 's Raads oordeel voornoemde bepalingen te worden herzien.

Overeenkomstig de wens van de Raad zijn de artikelen 44 en 45 herzien in die zin, dat in artikel 44, eerste lid, duidelijker is aangegeven om welke kosten het gaat terwijl aan artikel 45 een vierde lid is toegevoegd waarin een duidelijk criterium is neergelegd voor het vaststellen van het totale kostenbedrag waarom het jaarlijks gaat. Dit bedrag zal slechts gedeeltelijk door het bedrijfsleven moeten worden opgebracht. De bijdrage van het bedrijfsleven zal in principe middels een door het bestuur van het Landbouwschap vast te stellen heffingsverordening worden bijeengebracht. Alleen in het geval het Landbouwschap daartoe om welke reden dan ook niet in staat is, zal de eerste ondergetekende gebruik maken van de in het eerste lid van artikel 45 neergelegde heffingsbevoegdheid. Verwacht mag worden dat hij nimmer gebruik zal behoeven te maken van deze bevoegdheid. Mocht dit geval zich onverhoopt toch voordoen dan zal op korte termijn moeten worden overgegaan tot het van Rijkswege opleggen van de heffing. Voorts is hij van mening, dat de kring van heffingsplichtige in het eerste lid van artikel 45 duidelijk is aangegeven.

Om tegemoet te komen aan de wensen van de Raad is de eerste ondergetekende voorts bereid ermee in te stemmen, dat de verplichting tot het betalen van de in artikel 45, eerste lid, bedoelde heffing bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt opgelegd.

4. De Raad wijst er vervolgens op dat Uw Minister van Landbouw en Visserij zowel op grond van artikel 21, eerste lid, als op grond van artikel 77, eerste lid, een vergoeding van kosten kan vragen ter zake van het verrichten van de in beide bepalingen bedoelde diensten, volgens een door hem vast te stellen tarief. Naar aanleiding hiervan werpt de Raad de vraag op, in hoeverre de aan Uw Minister toekomende bevoegdheid ter zake van het verrichten van evenbedoelde diensten al dan niet een heffing in te stellen waarbij het vaststellen van het tarief zonder richtlijn ter aanduiding van de hoogte van het tarief aan hem is overgelaten, zich verdraagt met het bepaalde in artikel 188, tweede lid van de Grondwet. Indien hier van retributies kan worden gesproken, is het vaststellen van

het tarief, naar het oordeel van de Raad, voorbehouden aan de wetgever, althans de Kroon. Het college geeft in overweging in de memorie van toelichting de delegatie nader toe te lichten.

Met de door de Raad niet gemotiveerde stelling dat indien hier van retributies kan worden gesproken het vaststellen van het tarief is voorbehouden aan de wetgever, althans aan de Kroon, kan niet worden ingestemd. Ook de praktijk is hiermede niet in overeenstemming. Verwezen moge worden naar onder meer artikel 73 van de Veewet op grond waarvan aan de eerste ondergetekende dezelfde bevoegdheid toekomt als in artikel 77 van het ontwerp is voorzien, artikel 6a van de Bestrijdingsmiddelenwet en het met ingang van 1 januari 1978 in de Vleeskeuringswet ingevoerde artikel 26a waarin aan de tweede ondergetekende de algemene bevoegdheid is verleend om het tarief vast te stellen van de vergoeding die wordt gegeven ter bestrijding van de kosten die zijn verbonden aan de uitvoering van die wet.

Wat de hoogte van het tarief betreft kan worden medegedeeld, dat de inkomsten uit de heffing de kosten van de keuring niet te boven mogen gaan.

5. De wijze waarop de wet van toepassing zal worden verklaard om besmettelijke dierziekten te weren en te bestrijden is naar de mening van de Raad, niet uniform geregeld. In een aantal gevallen zal de wet rechtstreeks van toepassing zijn op bepaalde besmettelijke dierziekten. Daarnaast, aldus de Raad, wijst ingevolge artikel 23, eerste lid Uw Minister van Landbouw en Visserij de besmettelijke dierziekten bij vee en pluimvee aan, waarop de wet van toepassing zal zijn. Voorts vestigt het college de aandacht op artikel 71, volgens welke bepaling bij algemene maatregel van bestuur de artikelen 24 tot en met 47 geheel of gedeeltelijk van overeenkomstige toepassing kunnen worden verklaard op besmettelijke dierziekten van andere dieren dan die welke in het wetsontwerp genoemd zijn.

Vergelijking met de Veewet toont volgens de Raad aan dat de van toepassingverklaring op besmettelijke dierziekten in het onderhavige wetsontwerp in verdergaande mate gedelegeerd is dan in de Veewet. Ter motivering van de in artikel 23, eerste lid, neergelegde ministeriële aanwijzingsbevoegdheid wordt, aldus de Raad in

de memorie van toelichting slechts verwezen naar de Vogelziektenwet en de Nertszen-Ziektenwet, waarin een identieke ministeriële aanwijzingsbevoegdheid is opgenomen. Voor wat betreft het weren en bestrijden van besmettelijke dierziekten bij vee en pluimvee is, aldus de Raad, de vaststelling van de werkingssfeer van het wetsontwerp vrijwel geheel aan Uw Minister van Landbouw en Visserij overgelaten. Weliswaar worden in het tweede lid van artikel 23 de redenen aangegeven die tot de bedoelde aanwijzing kunnen leiden, maar daarmee is deze vergaande delegatieverlening, naar de mening van de Raad, maar ten dele gerechtvaardigd. Het is de Raad niet duidelijk waarom niet reeds thans, althans in grote lijnen, te overzien is op welke besmettelijke dierziekten het wetsontwerp van toepassing zal zijn. Het betreft volgens de Raad in casu immers een beleidsterrein, waarop de overheid over de nodige ervaring beschikt. De Raad geeft dan ook in overweging, dat de wet zelf zoveel mogelijk de hoofdtypen van besmettelijke dierziekten vermeldt, waarop de regeling van toepassing zal zijn. Voorts zou, naar het oordeel van de Raad, bepaald kunnen worden dat, indien dit nodig mocht zijn, de wet bij algemene maatregel van bestuur op andere besmettelijke dierziekten van toepassing verklaard zal kunnen worden zulks in afwachting van een wetswijziging. Voor bijzondere omstandigheden zoals spoedeisendheid zou, volgens de Raad, Uw Minister van Landbouw en Visserij in verband met de werking en de bestrijding van besmettelijke dierziekten de bevoegdheid verleend kunnen worden de wet van toepassing te verklaren. Een dergelijke ministeriële aanwijzingsbevoegdheid zou op korte termijn vervangen dienen te worden door een daartoe strekkende algemene maatregel van bestuur. Op deze wijze ontstaat, naar het oordeel van de Raad, een uniform stelsel, waarbij zowel de wet van toepassing verklaard wordt, alsook de nodige flexibiliteit verzekerd is. Voorts wordt een onnodig ruime delegatieverlening vermeden, terwijl de werkingssfeer van de wet op dit punt zoveel mogelijk uit de wet zelf valt af te leiden.

Ten slotte stelt de Raad de vraag of aan de Kroon niet de bevoegdheid gegeven zou kunnen worden te bepalen, wanneer dieren ervan verdacht worden met een besmettelijke dierziekte besmet te zijn.

Mocht het thans in het wetsontwerp neergelegde stelsel gehandhaafd blijven, dan dringt de Raad erop aan de

noodzaak van de keuze voor dit stelsel in de memorie van toelichting deugdelijk te motiveren.

De opmerking van de Raad, dat de wijze waarop de wet van toepassing zal worden verklaard om besmettelijke dierziekten te weren en te bestrijden niet uniform is geregeld is in zoverre juist dat het bestrijden van dierziekten in het binnenland andere maatregelen vereist dan het voorkomen dat dierziekten door invoer van dieren of andere smetstofdragers naar Nederland worden overgebracht. Dat de wet in een aantal gevallen rechtstreeks van toepassing zal zijn op bepaalde besmettelijke dierziekten is niet juist.

Zowel bij het treffen van maatregelen bij invoer als van maatregelen ter bestrijding van dierziekten zal eerst een ministerieel besluit moeten worden genomen, in het eerste geval, om een al of niet voorwaardelijk verbod tot invoer in het leven te roepen; in het tweede geval, om de ziekte ten aanzien waarvan de maatregelen kunnen worden genomen aan te wijzen.

Alleen in het tweede geval is in het wetsontwerp verdergaand gedelegeerd dan in de Veewet het geval is. In de inleiding van het algemeen deel van de memorie van toelichting is toegelicht waarom wordt voorgesteld naast besmettelijke vogelziekten ook besmettelijke veeziekten, waarop de bestrijdingsmaatregelen betrekking kunnen hebben, door de eerste ondergetekende te doen aanwijzen.

Deze aanwijzing zal moeten worden getoetst aan de criteria neergelegd in het tweede lid van artikel 23. Deze criteria hebben betrekking op feitelijke gegevens in het technische vlak. Daarnaast dient aanwijzing plaats te vinden indien deze aanwijzing noodzakelijk is om gevolg te geven aan een internationale overeenkomst of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie. In dit verband wordt opgemerkt, dat het bestrijden van dierziekten steeds meer een EEG-aangelegenheid wordt.

Voorts wijst de eerste ondergetekende erop dat het opnemen van een dierziekte in artikel 7 van de Veewet niet betekent dat die ziekte ook daadwerkelijk wordt bestreden. In feite heeft artikel 7 alleen een negatief karakter in die zin, dat dierziekten die niet in artikel 7 zijn opgenomen, behoudens het bepaalde in de artikelen 45 en 48 van de Veewet, op grond van die wet niet bestreden kunnen worden.

Sedert 1959 is de in artikel 7 van de Veewet opgenomen lijst van dierziekten in verband daarmee vier maal gewijzigd te weten bij wet van 4 maart

1959, Stb. 90, van 21 maart 1961, Stb. 88, van 1 april 1964, Stb. 120, en van 3 april 1974.

De voorstellen die hebben geleid tot de wetten van 4 maart 1959, 21 maart 1961 en 23 april 1974 hebben geen aanleiding gegeven tot het maken van opmerkingen en zijn zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen. Het ontwerp dat geleid heeft tot de wet van 10 april 1964 is zowel schriftelijk als mondeling behandeld. Dit omdat de daarin opgenomen wijziging van artikel 7 (schraping van tuberculose der runderen) samenging met intrekking van de Wet bestrijding tuberculose onder het rundvee in verband met het overdragen van de bestrijding van deze ziekte aan het Landbouwschap. Ook dat wetsontwerp is overigens zonder hoofdelijke stemming aangenomen. De ondergetekenden zien niet welk belang in dit geval gediend wordt met de door de Raad voorgestelde tijdrovende procedure.

Tegen het opnemen van de door de Raad voorgestelde procedure van bekrachtiging bij wet van van een op grond van artikel 71 vastgestelde algemene maatregel van bestuur hebben wij geen bezwaar. Daarbij zal dan tevens de door de Raad voorgestelde spoedprocedure moeten worden opgenomen. Ook kunnen wij ons verenigen met de suggestie van de Raad om de bevoegdheid om te bepalen wanneer een dier ervan verdacht wordt met een besmettelijke dierziekte besmet te zijn aan de Kroon te geven.

6. Vergelijking van het onderhavige wetsontwerp met de Veewet toont, naar de mening van de Raad aan, dat het wetsontwerp op veel ruimere schaal delegeert en subdelegatie mogelijk maakt dan de Veewet dit doet. De van toepassingverklaring van het wetsontwerp op besmettelijke dierziekten is hiervoor reeds aan de orde gesteld. Voorts kan gewezen worden op de regeling van de Veterinaire Dienst, zoals neergelegd in artikel 2 van het wetsontwerp. Ook de waardevaststelling bij de schadeloosstelling geregeld in artikel 38, is, naar het oordeel van de Raad, in verdergaande mate gedelegeerd dan in de Veewet. In het algemeen kan, aldus de Raad, gesteld worden, dat het wetsontwerp bij delegatie aan de Kroon vaker de mogelijkheid tot subdelegatie opent dan dit in de Veewet het geval is. In de memorie van toelichting wordt onvoldoende duidelijk gemaakt, dat er behoefte bestaat aan deze ruimere delegatieverlening.

Hoewel de Raad er begrip voor heeft, dat bij het vervangen van verouderde wetgeving door nieuwe wetgeving zekere verruiming van de delegatieverlening kan optreden, is hij toch van mening, dat bij afwezigheid van deugdelijke argumenten verruiming van delegatieverlening vermeden dient te worden. Het college geeft dan ook in overweging het wetsontwerp op het punt van delegatieverlening te toetsen aan de in de praktijk bestaande behoefte aan delegatie.

Dat het wetsontwerp op veel ruime schaal delegeert en subdelegatie mogelijk maakt dan de Veewet doet wordt door de eerste ondergetekende ontkent. De eerste ondergetekende merkt op, dat de Veterinaire Dienst onderdeel uitmaakt van zijn departement. Ook zonder dat dit in het wetsontwerp wordt bepaald heeft hij de bevoegdheden neergelegd in de leden 2 en 3 van artikel 2.

De waardevaststelling bij de schadeloosstelling geschiedt evenals dit op grond van de Veewet het geval is door beëdigde taxateurs. In de inleiding van het algemeen deel van de memorie van toelichting is uiteengezet waarom de mogelijkheid moet worden geschaapt een meer gedifferentieerd beleid dan krachtens de Veewet mogelijk is ten aanzien van de schadeloosstelling te voeren.

Overigens is, zoals uit dit nader rapport blijkt, de behoefte aan delegatie getoetst aan de praktijk.

7. De Raad stelt, dat in de artikelen 17 tot en met 22 bepalingen zijn opgenomen op grond waarvan dieren en produkten die drager van smetstof kunnen zijn of waarin zich schadelijke stoffen kunnen bevinden bij invoer in Nederland kunnen worden geweerd dan wel kunnen worden onderworpen aan maatregelen ter voorkoming van verspreiding van smetstof dan wel van voor mens of dier schadelijke produkten. De artikelen 72 tot en met 77 bevatten vergelijkbare regelen voor het brengen van dieren en produkten van dierlijke oorsprong buiten Nederland. De regeling van beide onderwerpen is, naar het oordeel van de Raad, vrijwel geheel gedelegeerd aan Uw Minister van Landbouw en Visserij, in enige gevallen in overeenstemming met Uw Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne. De Raad kan niet inzien, dat de hoofdlijnen van een zodanige regeling niet bij algemene maatregel van bestuur zouden kunnen worden vastgesteld. Het college beveelt dan ook aan deze materie bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te doen vaststellen.

Ten aanzien van het door de Raad gestelde kan het volgende worden opgemerkt. Indien in een ander land dan Nederland een besmettelijke dierziekte optreedt moeten onmiddellijk maatregelen getroffen kunnen worden om te voorkomen dat de ziekte door invoer van dieren, produkten of andere dragers van smetstof naar Nederland wordt overgebracht. Daarbij kan niet worden gewacht op de totstandkoming van een algemene maatregel van bestuur. Deze maatregelen kunnen verschillen naar gelang van de dierziektesituatie in het betreffende land. Voorts lijkt het weinig zinvol om de eisen waaraan vee bij uitvoer moet voldoen bij algemene maatregel van bestuur te doen vaststellen. Deze eisen zijn voor zover het intracommunautair handelsverkeer van runderen en varkens betreft vastgelegd in richtlijnen van de EEG. Voor wat andere dieren en produkten betreft stelt het importerende land vast aan welke eisen deze dieren en produkten bij invoer moeten voldoen. Deze eisen die een wisselend karakter hebben en van land tot land verschillen moeten op korte termijn aangepast kunnen worden. Zou daar steeds een algemene maatregel van bestuur voor nodig zijn dan zou dit handelsbelemmerend werken. Overigens is hier geen sprake van een novum.

Artikel 72 van het ontwerp komt overeen met artikel 67 van de Veewet. Voorts zijn in artikel 72 evenals dit het geval is in artikel 67 van de Veewet de grenzen aangegeven waarbinnen de eerste ondergetekende regeland kan optreden.

Voor artikel 73 geldt met betrekking tot andere dieren dan vee alsmede met betrekking tot produkten van dierlijke oorsprong hetzelfde als voor artikel 72. Artikel 74 leent zich volstrekt niet voor regeling bij algemene maatregel van bestuur. Indien ten gevolge van het optreden van een dierziekte in Nederland de mogelijkheid dreigt dat het buitenland zijn grenzen voor onze produkten gaat sluiten, dienen onmiddellijk maatregelen genomen te worden om een dergelijke calamiteit te voorkomen. In het verleden is gebleken dat erger kan worden voorkomen indien Nederland zelf adequate maatregelen treft.

Het gestelde in de artikelen 75 en 76 houdt verband met de artikelen 72 en 73 en leent zich evenmin voor regeling bij algemene maatregel van bestuur.

8. De Raad mist in het ontwerp noch een bepaling, volgens welke ministeriële regelingen van algemene aard

ter uitvoering van het bij of krachtens de wet bepaalde in de Nederlandse Staatscourant dienen te worden bekend gemaakt. Een bepaling van een zodanige strekking behoort naar het gevoelen van het college alsnog in het wetsontwerp opgenomen te worden. Voor het geval bijzondere omstandigheden zich tegen een dergelijke publicatie zouden verzetten, zou, naar de mening van de Raad, zondig een ontsnappingsclausule in de bepaling opgenomen kunnen worden.

Tegen het opnemen in de wet van de bepaling dat ministeriële regelingen van algemene aard in de Nederlandse Staatscourant moeten worden bekend gemaakt heeft de eerste ondergetekende geen bezwaar, hoewel hij van mening is dat een dergelijke bepaling in de wet niet nodig is omdat niet algemeen bekendgemaakte regelingen geen bindende kracht hebben. In het verleden zijn dergelijke op grond van de Veewet vastgestelde regelingen dan ook altijd in de Staatscourant gepubliceerd. Aan een ontsnappingsclausule bestaat in deze geen behoefte.

9. De Raad stelt de vraag of het niet mogelijk is bepaalde bevoegdheden van de centrale overheid over te brengen naar de provincie of naar de gemeente. Naar de mening van de Raad, zou gelet op de betekenis die alom aan het streven naar decentralisatie wordt toegekend, in de memorie van toelichting aan deze problematiek ten minste enige aandacht dienen te worden geschonken.

In het onderhavige wetsontwerp zijn evenals dit in de Veewet het geval is bepaalde bevoegdheden in zake de bestrijding van vee- en pluimveeziekten alsmede van rabiës bij honden en katten aan de burgemeester gedelegeerd. Deze bevoegdheden hebben betrekking op het nemen van maatregelen indien zich besmettelijke dierziekten in de gemeente voordoen.

Overigens dient het beleid ten aanzien van de bestrijding van dierziekten en ten behoeve van het welzijn van dieren voor het gehele land op uniforme wijze te worden geregeld. Wij zien niet op welke wijze aan gemeenten of provincies daarin bevoegdheden kunnen worden toegekend. Hetzelfde geldt ten aanzien van het invoer- en uitvoerbeleid.

10. De Raad wijst erop, dat in artikel 3 betreffende de Raad voor Veterinaire aangelegenheden de regeling van de samenstelling in ver gaande mate gedelegeerd wordt aan Uw Minister van

Landbouw en Visserij, in overeenstemming met Uw Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne. Naar de mening van de Raad dient overwogen te worden in het wetsontwerp zelf bepalingen op te nemen aangaande benoeming, schorsing en ontslag van de voorzitter en de leden van de Raad benevens de werkwijze, samenstelling en bevoegdheden van de Raad. Voorts behoort, naar het oordeel van de Raad, uit de wettelijke regeling te blijken, in hoeverre er sprake is van een overwegend ambtelijk dan wel van een overwegend niet ambtelijk adviesorgaan. Zou dit laatste het geval zijn dan ware met artikel 87 van de Grondwet rekening te houden.

Artikel 3, tweede lid geeft voorts aanleiding tot de vraag of, gezien de bemoeienis van Uw Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne met de samenstelling van de Raad, aan hem niet eveneens desgevraagd of eigener beweging door de Raad advies moet kunnen worden uitgebracht. Ten slotte kan de vraag opgeworpen worden of, gezien het omvangrijke beleidsterrein waarop de wet van toepassing zal zijn, ook niet andere ministers, zoals de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk bij de samenstelling van de Raad betrokken moeten worden.

Naar aanleiding van de eerste opmerking van de Raad onder dit punt is artikel 3 aangevuld met een vierde lid waarin is bepaald, dat bij algemene maatregel van bestuur regels zullen worden gegeven ter zake van de samenstelling en werkwijze van de Raad. Het is de bedoeling dat in de Raad tevens overleg zal kunnen plaatsvinden omtrent ten behoeve van het welzijn van dieren te nemen maatregelen. In verband daarmee is het eerste lid van artikel 3 verduidelijkt.

De Raad zal een overwegend niet-ambtelijke samenstelling krijgen.

Wij kunnen voorts instemmen met de suggestie van het College om de Raad Veterinaire aangelegenheden de bevoegdheid te geven eveneens desgevraagd of eigener beweging advies uit te brengen aan de tweede ondergetekende.

Wat ten slotte de vraag betreft of bijvoorbeeld ook de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk bij de samenstelling van de Raad betrokken moet worden delen wij mede van zins te zijn onze ambtgenoot één of meer zetels in de Raad toe te kennen.

11. De Raad merkt vervolgens op, dat ingevolge artikel 4, vierde lid de ambtenaren bedoeld in het tweede lid van dat artikel, ter vervulling van hun taak ver gaande bevoegdheden bezitten. Op grond van artikel 64 bezitten de consultant in algemene dienst voor de bijteelt en zijn assistenten vergelijkbare bevoegdheden. Daarnaast bevat het wetsontwerp diverse bepalingen inhoudende een verplichting tot het verlenen van medewerking c.q. het verstrekken van de nodige inlichtingen. Naar de mening van de Raad mag worden aangenomen dat evenbedoelde functionarissen mede als gevolg hiervan over informatie, waarvan geheimhouding gewenst is, kunnen beschikken.

In het wetsontwerp ontbreekt een geheimhoudingsverplichting. Zulks is, naar het oordeel van de Raad, als juist te beschouwen, indien artikel 59 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement en artikel 272 van het Wetboek van Strafrecht een voldoende grondslag bieden voor de gewenste mate van geheimhouding. Het college moge in overweging geven aan dit punt in de memorie van toelichting enige aandacht te schenken.

De eerste ondergetekende is van mening, dat artikel 59 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement en artikel 272 van het Wetboek van Strafrecht een voldoende grondslag bieden voor de gewenste mate van geheimhouding. In de memorie van toelichting zal aan dit punt aandacht worden besteed.

12. De Raad merkt voorts op, dat het wetsontwerp geen bijzondere voorzieningen bevat ten aanzien van het beroep tegen krachtens het wetsontwerp te nemen besluiten die niet van algemene strekking zijn. In de memorie van toelichting wordt over de rechtsbescherming bij zodanige besluiten waarvan het wetsontwerp er vele kent, niets gezegd. De Raad dringt erop aan dit vraagstuk alsnog in overweging te nemen en daarbij met name na te gaan of het College van Beroep voor het Bedrijfsleven in aanmerking komt deze besluiten in beroep te beoordelen. Voor de keuze van dit rechterlijk college pleit, naar de mening van de Raad, dat het op vergelijkbare terreinen werkzaam is en mede daarom over de nodige deskundigheid beschikt. Mocht aan het Arob-beroep de voorkeur worden gegeven dan ware, naar de mening van de Raad, zoals gebruikelijk, in de memorie van toelichting te vermelden dat de beslissing

over de bevoegdheid uiteindelijk berust bij de Afdeling rechtspraak van de Raad van State.

Wij beamen, dat het wetsontwerp geen bijzondere voorzieningen bevat ten aanzien van het beroep tegen krachtens het wetsontwerp te nemen besluiten, die niet van algemene strekking zijn, en dat in de memorie van toelichting over de rechtsbescherming bij zodanige besluiten, waarvan het wetsontwerp er vele kent, niets wordt gezegd. De reden hiervan is, dat wij ervan zijn uitgegaan, dat, indien daaromtrent niets wordt bepaald, de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen toepasselijk is.

Bij het opstellen van dit wetsontwerp heeft het vraagstuk van de rechtsbescherming ons ook beziggehouden. Naar onze mening moet, hoewel de Wet Arob van recente datum is, de daarin voorziene vorm van rechtsbescherming als de commune vorm worden gezien. Dit brengt met zich, dat eerst dan voor een andere vorm van rechtsbescherming mag worden gekozen, indien daar overtuigende redenen voor zijn.

Op beschikkingen, krachtens de Veewet genomen, was voorheen de Wet beroep administratieve beschikkingen en is thans de Wet Arob toepasselijk. De behandeling van beroepen tegen bedoelde beschikkingen in het kader van de laatstgenoemde wetten hebben niet de wenselijkheid van een andere vorm van rechtsbescherming doen gevoelen. De bestuurlijke toetsing, die ingevolge de Wet Arob aan de rechterlijke toetsing vooraf kan gaan, zien wij in het licht van de materie, die door het wetsontwerp wordt geregeld, als van voordeel voor én de justitiabele én de overheid.

Wij hebben bij onze overwegingen omtrent de rechtsbescherming ook de vraag in ogenschouw genomen, of het College van Beroep voor het Bedrijfsleven in aanmerking kwam de krachtens het wetsontwerp te nemen beschikkingen te beoordelen. Wij waren echter niet ervan overtuigd, dat de argumenten, die daarvoor pleiten, opwegen tegen de argumenten om op die beschikkingen de Wet Arob toepasselijk te doen zijn. De heroverweging, waarop de Raad bij ons heeft aangedrongen, heeft ons op dit punt niet tot andere inzichten geleid. De vermelding in de memorie van toelichting, die de Raad in overweging heeft gegeven, is daarin aangebracht.

13. De Raad wijst erop, dat op diverse plaatsen in het wetsontwerp de term «beschikking» wordt gehanteerd, in de zin van «regeling van algemene aard». Te wijzen valt op de artikelen 17, derde lid, 18, tweede lid en 20, derde lid. Hoewel op het onderhavige beleidsterrein de term «beschikking» in evenbedoelde betekenis niet ongebruikelijk is, meent de Raad dat het overweging verdient deze term, die verwarring kan wekken, te vermijden.

Hoewel de term «beschikking» voor op grond van de Veewet vastgestelde ministeriële regelingen van algemene aard nimmer tot misverstand aanleiding heeft gegeven en deze benaming duidelijk maakt dat het hierbij gaat om een ministerieel besluit en niet om een besluit van de Kroon of een algemene maatregel van bestuur heeft de eerste ondergetekende er geen bezwaar tegen deze term in het vervolg te vermijden indien het om een regeling van algemene aard gaat. Het wetsontwerp is dienovereenkomstig aangepast. Aangezien het gewenst is, dat door de departementen in deze één lijn wordt getrokken ligt het in ons voornemen onze ambtgenoot van Justitie te verzoeken hierover interdepartementaal overleg te openen.

14. De Raad wijst erop, dat artikel 82, derde lid, stelt dat de Gezondheidswet voor dieren niet treedt in hetgeen bij of krachtens de Wet op de dierproeven (Stb. 1977, 67) en de Wet dierenvervoer (Stb. 1977, 83) is of kan worden geregeld. Als gevolg hiervan zullen naar het oordeel van de Raad krachtens het onderhavige wetsontwerp geen regelen gesteld kunnen worden met betrekking tot een materie welke ook krachtens genoemde wetten geregeld zal kunnen worden. Hierbij wijst de Raad er op, dat het wetsontwerp op diverse plaatsen vervoermiddelen noemt, als een aangelegenheid ten aanzien waarvan krachtens een gedelegeerde bevoegdheid regelen gesteld kunnen worden. Ter illustratie verwijst de Raad naar artikel 7, eerste lid, onder k. Te dien aanzien wordt in de memorie van toelichting (bladzijde 19) gesteld, dat in het kader van de bestrijding van besmettelijke dierziekten op grond van het bepaalde onder k eisen kunnen worden gesteld aan vervoermiddelen en het vervoeren en verzamelen van dieren. Voor wat het welzijn van de dieren betreft, wordt gesteld dat vervoersvoorschriften kunnen worden gegeven op grond van de Wet dierenvervoer.

Allereerst kan de Raad niet inzien, hoe in de praktijk maatregelen voor beide doeleinden uiteen te houden zijn. Het lijkt immers mogelijk op grond van de Wet dierenvervoer aan vervoermiddelen eisen te stellen, welke (kunnen) dienen tot het bestrijden en het weren van besmettelijke dierziekten. Dergelijke regelingen zijn eveneens te beschouwen als in het belang van het welzijn van dieren. Artikel 82, derde lid, doet, naar de mening van de Raad, dan ook de vraag rijzen of krachtens het onderhavige wetsontwerp maatregelen getroffen kunnen worden welke vervoermiddelen en dergelijke raken. Het college heeft zich afgevraagd of de woorden «of kan worden» niet geschrapt dienen te worden.

Om tegemoet te komen aan de bezwaren van de Raad zijn in het derde lid van artikel 82 de woorden «en de Wet dierenvervoer (Stb. 1977, 83)» geschrapt.

Met de schrapping van de woorden «of kan worden» wordt ingestemd.

15. De Raad merkt op, dat ingevolge artikel 85 van het wetsontwerp overtreding van het bij of krachtens de Gezondheidswet voor Dieren bepaalde een economisch delict oplevert. De Raad geeft in overweging de in de memorie van toelichting gegeven motivering voor deze keuze uit te breiden. Daarbij zou erop gewezen kunnen worden dat het wetsontwerp in het merendeel der gevallen betrekking heeft op activiteiten welke uitgeoefend worden in het kader van vee- en pluimveehouderijbedrijven, waaronder intensieve vee- en pluimveehouderijbedrijven begrepen. Zulks kan naar het oordeel van de Raad een argument opleveren om de Wet economische delicten van toepassing te verklaren, aangezien deze wet een arsenaal van maatregelen en sancties bevat, welke in het bijzonder zijn toegespitst op activiteiten die bedrijfsmatig of in ondernemingsverband verricht worden. Voorts kan naar de mening van de Raad verwacht worden dat met betrekking tot de opsporing en vervolging van strafbare feiten op het onderhavige beleidsterrein een nauwe samenwerking aangewezen is tussen enerzijds de opsporings- en vervolgingsambtenaren en anderzijds de ambtenaren die belast zijn met het toezicht op de uitvoering van het bij of krachtens de wet bepaalde.

Tenslotte zou, naar de mening van de Raad, erop gewezen kunnen worden, dat vele andere wetten dan die waarvan in het wetsontwerp sprake is

en welke vallen onder het Ministerie van Landbouw en Visserij onder de werkingsfeer van de Wet op de Economische Delicten zijn gebracht.

De eerste ondergetekende heeft de suggestie van de Raad om in de toelichting een uitbreiding te geven aan de motivering waarom gekozen is voor het toepasselijk verklaren van de Wet economische delicten op overtredingen van de Gezondheidswet voor dieren overgenomen.

16. Considerans

Door de Raad wordt voorgesteld de woorden «tot wering en bestrijding» te wijzigen in: tot het weren en bestrijden, en voor de woorden «het welzijn» in te voegen het woord: tot.

Met dit voorstel kan worden ingestemd met dien verstande dat dan ook voor de woorden «de uitvoer» het woord: tot, zal moeten worden ingevoegd.

17. Artikelen

De Raad stelt voor om in artikel 4, tweede lid, al dan niet met handhaving van de passage «het toezicht op», in te voegen: en de uitvoering van, of woorden van gelijke strekking.

Met dit voorstel kan niet worden ingestemd. De diensten of instellingen die met de uitvoering van de wet zijn belast worden aangewezen op grond van artikel 2. Als toezichthoudende ambtenaren zullen in de eerste plaats ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst worden aangewezen.

Ten aanzien van artikel 5 merkt de Raad op, dat nog afgezien van de vraag of deze bepaling duidelijk is de redactie ervan niet fraai is en dat tevens ware toe te lichten wat het verschil is tussen de hier beoogde bevoegdheid en de bevoegdheid, als bedoeld in artikel 2, tweede lid. In artikel 2 wordt een taak toebedeeld aan de Veterinaire dienst en eventueel aan andere door de eerste ondergetekende aan te geven diensten of instellingen. Krachtens artikel 5 kunnen niet-ambtelijke wetenschappelijke instellingen worden aangewezen die de Veterinaire dienst ten diensten zullen staan.

Aan de wens van de Raad om de tekst te verfraaien is gevolg gegeven.

De Raad acht het gewenst dat de term «bedrijfsmatig» in artikel 9 eerste lid, onder b, in de memorie van toelichting nader wordt omschreven.

Onder «het bedrijfsmatig houden van dieren», wordt verstaan het houden van dieren in de uitoefening van een bedrijf. Of daarbij het winstoogmerk voorzit is irrelevant. Ook bedrijfsuitoefening door stichtingen en instellingen valt derhalve onder dit begrip. Wij hebben deze nadere omschrijving in de memorie van toelichting opgenomen.

De Raad stelt ten aanzien van artikel 11, eerste lid, de vraag in hoeverre het houden van een «verkoop» identiek is met het houden van een «markt». Indien beoogd is met beide termen hetzelfde aan te duiden, dan ware «verkoop» te vervangen door: markt en indien zulks niet het geval is ware het woord «verkoop» ter onderscheiding van «markt» in de toelichting toe te lichten.

De woorden «verkoop» en «markt» zijn niet identiek. Een markt is een openbare verkoop maar niet elke verkoop is een markt. Van Dale omschrijft het woord «verkoop» als volgt:

1. het verkopen (inz. in het openbaar); veiling;
2. gelegenheid dat en bijeenkomst waarin iets openlijk wordt verkocht, vendutie.

Het diergeneeskundig toezicht op markten is geregeld in artikel 10. Het diergeneeskundig toezicht op veilingen, venduties en dergelijke waar dieren worden samengebracht in artikel 11.

Met de opmerking van de Raad, dat in artikel 12, de passage «eisen worden gesteld» gezien de daarop volgende passage «regelen worden gegeven» overbodig is en derhalve kan vervallen wordt ingestemd.

Ook wordt ingestemd met de opmerking van de Raad dat in artikel 16, derde lid, om aan te geven dat aan een toestemming voorschriften kunnen worden verbonden en dat deze onder beperking kan worden verleend de daartoe gebruikelijke formulering dient te worden gebezigd, welke hierin bestaat, dat tot uitdrukking wordt gebracht, dat de toestemming onder beperkingen kan worden verleend, en dat aan een toestemming voorschriften kunnen worden verbonden.

De Raad meent vervolgens dat de term «voorbehoedende behandeling» in artikel 18, eerste lid en in andere bepalingen taalkundig niet gangbaar is en nader moet worden toegelicht.

De term «voorbehoedende behandeling» is een term die ook in artikel 9 van de Veewet wordt gebruikt en niet tot misverstand aanleiding heeft gegeven. In Van Dale wordt het woord

«voorbehoedend» omschreven als: beschermend, profylactisch; voorbehoedende maatregelen, geneesmiddelen.

De Raad vraagt zich af of het niet eveneens wenselijk is in artikel 31 de tijdstippen vast te laten stellen waarop de ziekte is ontstaan en geëindigd. De Raad stelt daarbij, dat ingevolge artikel 38, tweede lid, het percentage voor de schadeloosstelling immers kan variëren, al naar gelang er sprake is van ziek vee respectievelijk ziek pluimvee dan wel van verdacht vee respectievelijk verdacht pluimvee.

Het tijdstip waarop officieel wordt vastgesteld dat op een bedrijf vee of pluimvee verdacht wordt te lijden aan een besmettelijke ziekte is doorslaggevend voor de hoogte van de schadeloosstelling die gegeven wordt indien het vee of pluimvee van Rijkswege wordt afgemaakt. Voor het vee of pluimvee dat op dat moment nog geen symptomen van de ziekte vertoont doch alleen in aanraking is geweest met ziek vee of pluimvee en derhalve van de ziekte verdacht wordt, wordt een hogere schadeloosstelling gegeven dan voor vee of pluimvee dat reeds ziek is, dat wil zeggen wel symptomen van de ziekte vertoont. Ter voorkoming van verspreiding van een besmettelijke dierziekte is het van belang dat zo spoedig mogelijk aangifte van de ziekte wordt gedaan. Vorenstaande regeling bevordert een spoedige aangifte. Het gaat hierbij derhalve om een momentopname waarbij het slechts van belang is vast te stellen welke dieren alleen nog maar verdacht worden te lijden aan de ziekte. Ten einde deze bedoeling duidelijker tot uitdrukking te brengen zal het tweede lid van artikel 31 aangevuld worden met de volgende zin: Daarbij wordt tevens medegedeeld welke op het bedrijf aanwezige dieren op eerstgenoemd tijdstip reeds ziek waren en welke dieren van de ziekte verdacht werden.

Het vaststellen van het tijdstip waarop de verdenking eindigt is van belang omdat op dat moment de maatregelen die tegen het bedrijf zijn genomen worden ingetrokken c.q. ophouden.

Met de opmerking dat de laatste volzin van artikel 32, derde lid in die zin ware te lezen dat de ontheffing onder beperkingen wordt verleend en dat daaraan de voorschriften, zoals Onze Minister deze beperkingen en voorschriften nodig acht, dienen te worden verbonden kan worden ingestemd, evenals met dezelfde opmerking ten aanzien van artikel 36, tweede lid en 76.

Ten aanzien van artikel 38, derde en achtste lid, merkt de Raad op dat in beide artikelen kennelijk op verplichtende voorwaarden wordt gedoeld en dat voor dat geval de meest gebruikelijke formulering, welke als elementen behelst «.... kan onder beperkingen worden verleend» benevens «.... kunnen voorschriften worden verbonden» daartoe dient te worden aangewend.

Naar de mening van de eerste ondergetekende verdient het gebruik van het woord «voorwaarden» in dit geval de voorkeur boven de door de Raad voorgestelde formulering. Het niet nakomen van de voorschriften of het overschrijden van de beperkingen zou hier betekenen, dat de uitbetaling van de schadeloosstelling wordt opgeschort dan wel, indien deze reeds is uitgekeerd, geheel of gedeeltelijk wordt teruggevorderd hetgeen wil zeggen dat het karakter van deze voorschriften en beperkingen zou overeenkomen met dat van voorwaarden. De eerste ondergetekende acht het daarom juister dit woord dan ook maar te gebruiken.

Ten aanzien van artikel 60, tweede lid stelt de Raad dat als muilkorven praktisch niet meer verkrijgbaar zijn, zoals de memorie van toelichting stelt (bladzijde 16), het geen aanbeveling verdient een der desbetreffende hier genomen uitzonderingen te handhaven.

Wij zien niet in waarom de eigenaar van een hond die nog over een muilkorf beschikt deze niet zou mogen gebruiken om te voorkomen dat zijn hond indien deze losloopt wordt doodgeschoten. Door het aanbrennen van de muilkorf wordt immers het doel bereikt dat met dit artikel wordt beoogd te weten het verhinderen dat hondsdoelheid wordt overgebracht.

De Raad merkt op dat in artikel 63 het begrip consulent als de consulent in algemene dienst voor de bijenteelt wordt omschreven. De Raad geeft in overweging deze omschrijving in artikel 1 van het ontwerp op te nemen.

Het begrip consulent wordt alleen gebezigd in afdeling 2 van Hoofdstuk VI betreffende de besmettelijke bijenziekten. Naar de mening van de eerste ondergetekende komt het de leesbaarheid van deze afdeling, die in hoofdzaak slechts voor imkers van belang is, ten goede, indien in deze afdeling zelf een omschrijving van het begrip «consulent» wordt gegeven.

Met de opmerking van de Raad, dat in artikel 66, eerste lid, analoog aan artikel 38, tweede lid, tot uitdrukking dient te worden gebracht dat bedoeld is de waarde in gezonde toestand kan worden ingestemd.

Ook de suggestie van de Raad om in artikel 67, eerste lid, de kantonrechter drie beëdigde deskundigen te laten benoemen, waaronder de consulent begrepen is, wordt overgenomen.

De opmerking van de Raad dat in artikel 72, derde lid onder d, verwezen moet worden naar de bewijsstukken in het tweede lid en niet naar het eerste lid is juist. Het zelfde geldt ten aanzien van de opmerking van de Raad dat in artikel 75, eerste lid beoogd is te verwijzen naar de artikelen 72 en volgende, en niet naar de bepalingen 71 en volgende.

De Raad merkt op dat artikel 81 aan de directeur de bevoegdheid geeft onder omstandigheden politiedwang uit te oefenen. In verband daarmee meent de Raad dat in dit artikel tevens zou dienen te worden bepaald dat dit eerst kan geschieden, bijzondere omstandigheden – bijvoorbeeld spoed – uitgezonderd, na een daartoe strekkende waarschuwing of aanzegging.

De eerste ondergetekende stemt met dit voorstel in.

De Raad is van oordeel dat in artikel 83, eerste lid tot uitdrukking gebracht zou dienen te worden dat zulks – bedoeld is het horen van betrokkenen – eveneens dient te geschieden bij intrekking of wijziging van bedoelde ministeriële regelingen van algemene aard.

Wij zijn van mening dat intrekking of wijziging van ministeriële regelingen van algemene aard ook regelingen van algemene aard zijn waarvoor de verplichting tot het horen van betrokkenen krachtens dit artikellid geldt.

Met de mening van de Raad dat in artikel 88 de passage «vervalt dan wel» als overbodig kan worden geschrapt is de eerste ondergetekende het niet eens. Besluiten die van rechtswege vervallen door bijvoorbeeld het verlopen van de looptijd van het besluit zullen op dat moment hun kracht verliezen.

De Raad deelt mee, zonder daarvoor een motivering aan te dragen, dat de citeertitel van het wetsontwerp en de inwerkingtreding daarvan welke thans in het eerste respectievelijk het tweede lid zijn geregeld in twee afzonderlijke artikelen dienen te worden opgenomen. De ondergetekenden hebben geen bezwaar aan deze wens van de Raad tegemoet te komen.

18. Memorie van toelichting

Volgens de Raad zou ter bevordering van de duidelijkheid de memorie van toelichting kunnen aanvangen met inleidende passages waaruit in

grote lijnen de strekking en de voorgeschiedenis van het wetsontwerp blijken. Eerst daarna zou op de diverse onderdelen van het wetsontwerp nader ingegaan dienen te worden.

Deze opmerking van de Raad is de ondergetekenden niet duidelijk. De toelichting begint immers met aan te geven welke motieven geleid hebben tot het opstellen van het wetsontwerp en wat met het wetsontwerp wordt beoogd. Hierbij komt de voorgeschiedenis aan de orde. Vervolgens komen in paragraaf 2 de diverse hoofdstukken van het wetsontwerp in het algemeen aan de orde terwijl nadat aan de verhouding tot andere wetten een paragraaf is gewijd de afzonderlijke artikelen nader worden toegelicht.

Aan de wens van de Raad om op plaatsen in de memorie van toelichting waarop naar EEG-richtlijnen wordt verwezen alsnog de vindplaats te vermelden wordt voldaan.

Ten slotte merkt de eerste ondergetekende nog het volgende op. Krachtens artikel 455 van het Wetboek van Strafrecht is het couperen van hondenoren verboden. Aangezien slechts vervolging van overtreding van dit verbod kan worden ingesteld bij betraping op heterdaad is dit verbod weinig effectief.

Naar aanleiding van vragen uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal (Aanhangsel van de Handelingen, Zitting 1978–1979 nr. 1426 en Zitting 1979–1980 nr. 1042) aan de Minister van Justitie en de eerste ondergetekende heeft de eerste ondergetekende onder meer toegezegd de mogelijkheid te onderzoeken of in het kader van het onderhavige wetsontwerp een regeling kan worden getroffen die de eigenaren of houders van honden met gecoupeerde oren ervan weerhoudt deel te nemen aan tentoonstellingen, waardoor in belangrijke mate de aanleiding tot het couperen zou komen te vervallen. Dit onderzoek heeft geleid tot het toevoegen van een onderdeel aan artikel 11, op grond waarvan, indien het couperen van hondenoren krachtens artikel 7, eerste lid, onder m wordt verboden, het toelaten van deze honden op tentoonstellingen en keuringen kan worden tegengegaan.

Wij veroorloven ons U in overweging te geven, het hierbijgevoegde gewijzigde ontwerp van wet en de daarmee in overeenstemming gebrachte, overeenkomstig het vorenstaande gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

De Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne,
L. Ginjaar